

INHOUD

ONTDEKKEN 6

Welkom in Schotland.....	8	Reisroutes.....	20
De parels van Schotland.....	10	Veelzijdig Schotland.....	28
Zicht op Schotland.....	14	Jaaroverzicht van Schotland.....	58
De regio's van Schotland.....	16	Een korte geschiedenis.....	60

BELEVEN 66

Edinburgh.....	68	Midden- en Noordoost-Schotland.....	160
Zuid-Schotland.....	108	De Highlands en de eilanden.....	200
Glasgow.....	136		

WEGWIJS 268

Voor vertrek.....	270	Register.....	278
Schotland onderweg.....	272	Schots vocabulaire.....	286
Praktische informatie.....	276	Dankbetuiging.....	287

Links: Schots parlamentsgebouw, ontworpen door
Enric Miralles
Vorige bladzijde: Kilchurn Castle, Loch Awe
Omslag voor: Glenfinnan Monument, Loch Shiel

Majestueuze bergen

Van Arran tot Applecross, in Schotland zijn bergen te over. De hoogste, Ben Nevis (blz. 208), torent boven een aantal lagere uit, en de imposante Lochnagar verrijst boven de golvende heidevelden van de Cairngorms (blz. 210). Op Skye vormt de boomloze zwartbasalten Cuillinketen (blz. 224) een groot contrast met het lieflijke laagland.

Het ruige hoogland op het Isle of Arran

HERBEBOSSING

Hoewel de natuur van Schotland ongerept lijkt, is het landschap gevormd door eeuwenlange menselijke activiteit. Bijna 2000 jaar geleden was het land bedekt met dichte bossen. Het grootste deel van dit uitgestrekte woud werd echter gekapt voor brandstof, hout en weiland, en er werd op privéland goederen grond gerooid voor korhoender- en hertenjacht. Nu werken milieuactivisten eraan om gemengd bos terug te brengen en de biodiversiteit te bevorderen.

SCHOTLAND EN HET SCHITTERENDE LANDSCHAP

Besneeuwde bergtoppen die hoog uittorenen boven spiegelgladde lochs en wonderige heidevelden, snelstromende rivieren die uitmonden in zilveren firths en ruige kustlijnen. Schotland staat vooral bekend om de adembemennende natuur en het ontzagwekkende landschap.

Ruige kust

De kust van Schotland, met kilometerslange zandstranden, smalle zeearmen, kalme baaien en met kastelen bezaaide rotsen, is adembemennend. De schilderachtige rit langs de ruige, wonderige noordkust (blz. 264) vanaf de verweerde kliffen van Cape Wrath naar John O'Groats is het noordelijkste puntje van het Britse vasteland is onvergetelijk.

Rotsen bij Dunnet Head, het noordelijkste puntje van het Britse vasteland

Lochs en rivieren

Schotland is gevormd door water. Loch Lomond (blz. 176) is bezaaid met bosrijke eilandjes en is de mooiste binnensee van Schotland. Loch Ness (blz. 219), verder naar het noorden, is een van de meren die samen de Great Glen vormen. De Fairy Pools aan de River Brittle zijn perfect voor een duik in de schaduw van de Black Cuillins van Skye (blz. 222).

De kristalheldere Fairy Pools in Glen Brittle, Skye, met het Cuillingeberge op de achtergrond

Bos

Eiken- en beukenbossen domineren de hellingen van Perthshire, het 'land met de grote bomen'. In de zomer ziet dit deel van de wereld er bijna tropisch uit; in de herfst kleurt het gebladerte roodbruin, goud en karmozijnrood. Kijk verder naar het zuiden over Loch Tummel naar het Great Trossachs Forest, ooit het hol van de 17de-eeuwse bandiet Rob Roy.

Boshyacinten op Lendrick Hill aan het Great Trossachs Path

EDINBURGH CASTLE

📍 A3 📍 Castlehill 🕒 Dag. 9.30-18.00 (okt.-maart tot 17.00) uur; toegang tot 1 uur voor sluiting 🌐 edinburghcastle.scot

Edinburgh Castle, dat al sinds de 12de eeuw de skyline van de stad domineert, is een waar icoon en is terecht de populairste toeristische attractie van Schotland.

Op de basalten kern van een dode vulkaan staat Edinburgh Castle, een gebouwencomplex uit de 12de tot 20ste eeuw dat de wisselende functies van het kasteel weerspiegelt: die van vesting, koninklijk paleis, kazerne en gevangenis. Hoewel de plek al in de bronstijd bewoond was, is de eerste vesting in de 6de eeuw n.C. gebouwd door koning Edwin van Northumbria, naar wie de stad is vernoemd. Het kasteel was een koninklijke residentie tot de Union of the Crowns (blz. 63) in 1603. Na de Union of Parliaments in 1707 verdwenen de Schotse regalia voor ruim een eeuw achter slot en grendel in het paleis. Tegenwoordig herbergt het paleis weer de Stone of Destiny, een oeroud symbool van de Schotse koningen, dat in de 13de eeuw door de Engelsen werd veroverd en pas in 1996 naar Schotland is teruggebracht.

🗨️ CAPITOOLTIP Vuurwerk

Tijdens het Edinburgh Festival is er elke avond boven het kasteel een vuurwerkshow om het einde te markeren van de Military Tattoo (blz. 205). Klim naar de top van Calton Hill (blz. 84) om dit spektakel gratis te aanschouwen.

Edinburgh Castle domineert de skyline van de stad (boven); kasteelpoort (inzet) ↑

St Margaret's Chapel is het oudste gedeelte van het middeleeuwse kasteel. De kapel, gebouwd door David I (1124-1153) ter ere van zijn moeder, wordt nog steeds gebruikt.

De Mons Meg, een gigantisch, zes ton zwaar kanon, stamt uit 1449. In de middeleeuwen was dit het technologische neusje van de zalm.

Argyle Battery biedt een panoramisch uitzicht op Princes Street, New Town, de Firth of Forth en Fife.

In dit 15de-eeuwse Koninklijke Paleis, waar nu de Stone of Destiny en de kroonjuwelen liggen, schonk Mary, Queen of Scots, het leven aan James VI.

ONE O'CLOCK GUN

Al sinds 1861 klinkt in Edinburgh elke dag (behalve zondag) om 13.00 uur het geluid van de One O'Clock Gun. Het schot was oorspronkelijk bedoeld om de schepen in de Firth of Forth te helpen herinneren aan de Greenwich Mean Time, die essentieel was voor een accurate navigatie, maar is inmiddels een gewaardeerde traditie. Vroeger werd het schot afgevuurd door een in de loop geladen kanon, maar sinds 2001 wordt er een moderne houwitser voor gebruikt.

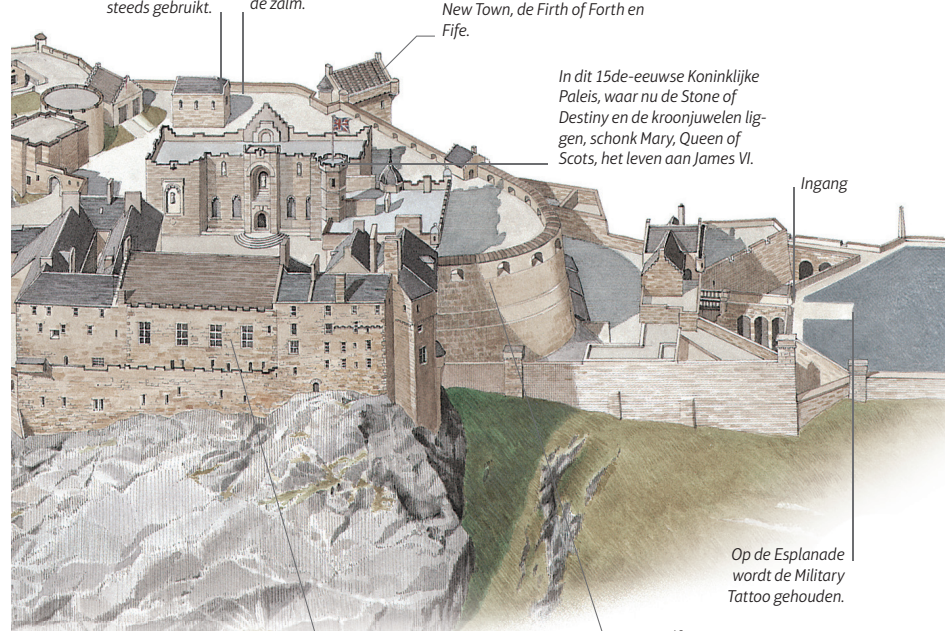

Dit gebouw met zijn trapgevels in Vlaamse stijl, in 1742 gebouwd voor de gouverneur, doet tegenwoordig dienst als officiersmess.

Military Prison

Tekening van Edinburgh Castle, een oud fort boven op Castle Rock ↑

In de 18de en 19de eeuw werden in de gewelven van het kasteel Franse krijsgesvangenen opgesloten.

Ingang

De Great Hall met zijn gerestoreerde balkenplafond stamt uit de 15de eeuw en was tot 1639 de vergaderzaal van het Schotse parlement.

De Half Moon Battery is omstreeks 1570 gebouwd als artillerieplatform voor de verdediging van de oostelijke vleugel.

Op de Esplanade wordt de Military Tattoo gehouden.

HET KASTEEL VERKENNEN

Edinburgh Castle vormt een indrukwekkend plaatje, maar het is zeer interessant om het complex achter de imposante muren te verkennen. Loop vanaf de ingang op de onderste afdeling, waarboven de indrukwekkende Half Moon Battery opdoemt, door de Middle Ward, met rechts de Argyle Battery en iets verderop de beroemde One o'Clock Gun. Voorbij het National War Museum ligt de Upper Ward, of Crown Square, de locatie van de Great Hall en het Koninklijk Paleis, waar zich de Stone of Destiny en de kroonjuwelen bevinden. Het hoogste deel van het complex is de St Margaret's Chapel, die vlakbij het iconische belegeringskanon Mons Meg staat.

De Esplanade en Lower Ward

De Esplanade, bij de ingang van het kasteel, is nu één grote busparkeerplaats, maar wordt van oudsher ook gebruikt als locatie voor de Edinburgh Military Tattoo, het beroemde militaire spektakel dat in het kasteel wordt gehouden. Dit erfgoed verklaart de vele gedenktekens voor leden van de strijdkrachten die hier verspreid staan. Ga op zoek naar het monument voor veldmaarschalk Earl Haig, die een belangrijke figuur was aan het

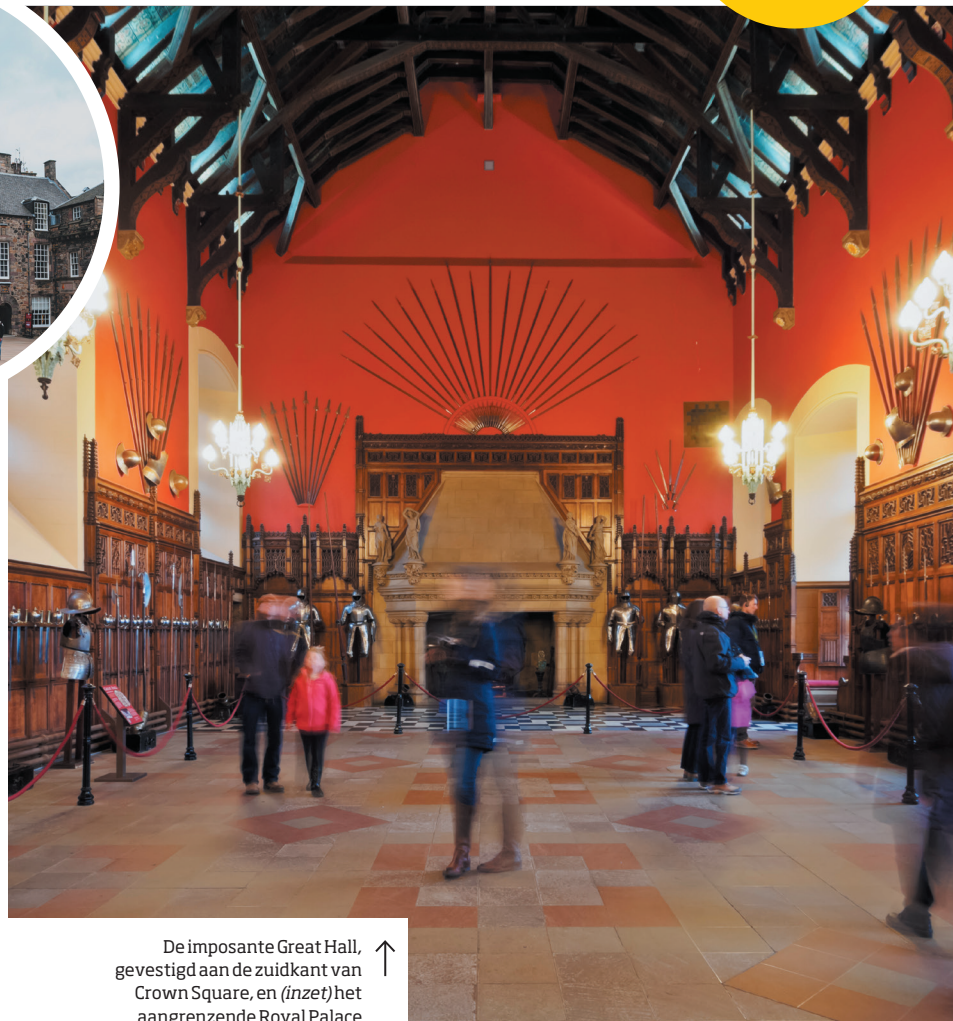
westelijk front in de Eerste Wereldoorlog. Loop door de ingang van het kasteel en ga voorbij het poortgebouw omhoog door de Lower Ward naar de Middle Ward en de Argyle Battery, die een geweldig uitzicht over de stad biedt, en de dreunende One o'Clock Gun (blz. 76). Probeer uw bezoek te timen tegelijk met het afvuren van het kanon.

National War Museum en Royal Scots Dragoon Guards Museum

Het National War Museum, verscholen achter het Governor's House, documenteert meer dan 400 jaar Schotse militaire conflicten, met dank aan tientallen kasten vol medailles, uniformen en insignes, maar ook schilderijen. Een curieuze expositie is 'Bob the Dog', het opgezette huisdier van de Scots Fusilier Guards, 1st Battalion uit 1853-1860, die compleet met een glimmende zilveren medaille op zijn kraag staat. Het al even verhelderende Royal Scots Dragoon Guards Museum bevindt zich in het naburige gebouw New Barracks. Hier ziet u allerlei memorabilia die betrekking hebben op het enige Schotse cavalerieregiment in het reguliere Britse leger.

Crown Square

Het historische hart van het kasteelcomplex is Crown Square, waarvan de zuidkant in beslag wordt genomen door de Great Hall, een gebouw dat bekendstaat om zijn prachtige dak met hamerbalken ontworpen door James IV, en dat vroeger het decor was voor het Schotse parlement. Naast de Great Hall staat het Royal Palace in renaissancestijl, waar zowel de Stone of Destiny (blz. 174) en de Honours of Scotland worden bewaard, beter bekend als de kroonjuwelen. Bijzonder is een rijkelijk met juwelen versierde kroon gedragen door James V. Als u toch op het plein bent, mag u de Hall of Honour niet missen, waar het elegante Schotse Nationale National War Memorial staat, ontworpen door sir Robert Lorimer.

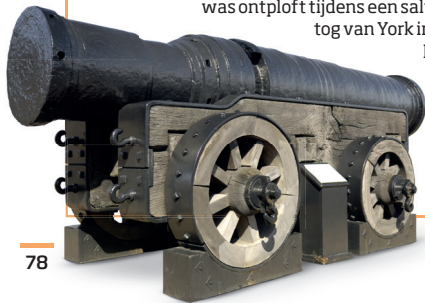

De imposante Great Hall, gevestigd aan de zuidkant van Crown Square, en (inzet) het aangrenzende Royal Palace

MONS MEG

Dit zes ton wegende kanon voor St Margaret's Chapel werd in 1449 in België gemaakt voor de hertog van Bourgondië, die het aan zijn neef, James II van Schotland, schonk. Het werd in 1455 door James gebruikt tegen de familie Douglas in Threave Castle (blz. 130), en later door James IV tegen Norham Castle in Engeland. Nadat het was ontploft tijdens een saluut aan de hertog van York in 1682, werd

het in de Tower of Londen bewaard. In 1829 werd het teruggegeven aan Edinburgh.

Tijdstip

ca. 1130

▲ Het eerste bouwwerk op Castle Rock is gebouwd door David I (ca. 1084-1153).

1269

Edinburgh Castle wordt ingenomen door Edward I (1239-1307).

1356

David II (1324-1371) herbouwt het kasteel.

1573

▲ Een groot deel van het kasteel wordt verwoest tijdens de Lang Siege, Civil War.

1650

▼ Oliver Cromwell bezet het kasteel drie maanden lang.

1757

Edinburgh Castle wordt een gevangenis.

1745

Bonnie Prince Charlie probeert zonder succes het kasteel in te nemen.

1927

▲ Een deel van het kasteel wordt aangemerkt als Scottish National War Memorial.

ETEN

The Boar's Head

Kleine gastropub met aantrekkelijk gepresenteerde versies van pubklassiekers, plus wildgerechten als fazant met zwartepeperaadappelpuree.

A D5 **D** 23 High St, Auchtermuchty **W** theboarsheadfife.co.uk

The Riverside

Deze bistropub biedt uitstekende 'roasts' en een fijn terras aan de rivier.

A D5 **D** Stirling Rd, Dunblane **W** the riversidedunblane.co.uk

Anstruther Fish Bar

Deze veelbekroonde 'chippy' zou de beste zijn van Groot-Brittannië. Dit is een boude uitspraak, maar het is dan ook een erg goed eettentje.

A E5 **D** 42-44 Shore St, Anstruther **W** anstrutherfishbar.co.uk

Wee Bear Cafe

Dit knusse cottagecafé aan de oever van het Loch of Lintrathen, ten westen van Kirriemuir, serveert ontbijt, lunch en gebak.

A D4 **D** Bridgend of Lintrathen **W** lodgeatlochside.co.uk

31

Falkland Palace

A D5 **D** Falkland, Fife **W** Ladybank, dan bus **W** Maart-okt. dag. 11.00-17.00 uur **W** nts.org.uk

Dit renaissancepaleis werd oorspronkelijk ontworpen als jachtslot voor de Stuartvorsten. Met de bouw werd in 1500 onder James IV begonnen, maar de voltooiing vond ruim dertig jaar later plaats onder zijn zoon, James V. Ten tijde van Cromwell raakte het paleis in verval en in 1715 bezette Rob Roy (de Schotse Robin Hood) het enige tijd. De derde markies van Bute kocht het paleis in 1887, werd *palace keeper* en gaf het zijn huidige vorm. Het gelambriseerde interieur is ingericht met fraai meubilair en portretten van de Stuarts. De tennisbaan werd in 1539 voor James V aangelegd en is de oudste in Groot-Brittannië.

De indrukwekkende paleistuinen werden in de jaren 1940 aangelegd door de tuinontwerper bij uitstek uit die tijd, Percy Cane. De uitgestrekte formele tuinen omvatten een renaissancestische kruidentuin en een oude boomgaard met wildebloemenweide.

32

East Neuk

A E5 **D** Fife **W** Leuchars **W** Glenrothes & Leuchars **W** St Andrews; 01334-472021 **W** welcometoffe.com

Langs de kust van East Neuk liggen tussen Earlsferry en Fife Ness diverse vissersdorpjes. Een groot deel van Schotlands middeleeuwse handel met Europa verliep via deze plaatsjes, wat wordt weerspiegeld in de architectuur. Hoewel de haringindustrie het moeilijk heeft, domineert de zee nog altijd het leven hier. De haven is het hart van St Monans, en de vloot van East Neuk vaart uit vanuit Pittenweem.

Bij de poort van de kerk in het leuke plaatsje Crail ligt een steen die daar door de duivel vanaf het eiland May naartoe zou zijn gegooid. Het plaatsje staat bekend om het prachtige aardewerk.

In Anstruther is het **Scottish Fisheries Museum** gevestigd, met schepen, interieurs van huisjes en uitleg. U kunt de boot nemen naar het natuurreservaat op het Isle of May. Het beeld van Alexander Selkirk in Lower Largo herinnert aan de jongen wiens avonturen Daniel Defoe inspireerden

tot zijn roman *Robinson Crusoe* (1719). De jongen werd achtergelaten op een onbewoond eiland, waar hij vier jaar bleef.

Scottish Fisheries Museum

D St Ayles, Harbour Head, Anstruther **D** Dag. 10.00-16.30 (zo vanaf 11.00) uur **W** scottishmuseum.org

33

Dunblane

A D5 **W** dunblane.info

Dunblane heeft veel van zijn recente bekendheid te danken aan de plaatselijke superster-tennisser Andy Murray. Het stadje wordt gedomineerd door de prachtige 13de-eeuwse **Dunblane Cathedral**, met zowel romaanse als gotische elementen. Het interieur heeft een aantal prachtige details, waaronder glas-in-loodramen, prachtig gebeeldhouwde kerkbanken en talrijke gedenktekens. Aan de overkant van de weg, in het 17de-eeuwse Dean's House, ligt het boeiende **Dunblane Museum**, waar een van Murray's gesigeneerde rackets te zien is, naast zijn pet en jack van de Olympische Spelen van Londen in 2012. Murray's

gouden medaille wordt herdacht met een goudgeschilderde brievenbus in de High Street.

Dunblane Cathedral

D The Cross **D** Dag. 10.00-16.00 (april-sept. tot 17.30) uur **W** historicenvironment.scot

Dunblane Museum

A The Cross **D** April-okt. ma, di, do-za 10.30-16.00 uur **W** dunblanemuseum.org.uk

34

Kirriemuir

A D4

Het zandstenen stadje Kirriemuir, dat bekendstaat als de poort naar de Glens, was de geboorteplaats van Peter Pan-auteur J. M. Barrie. Een piepklein witgekalkt huisje doet nu dienst als het **J.M. Barrie's Birthplace Museum**. Het bood ooit onderdak aan de tien kinderen van de familie, maar nu zijn de kleine

Het Falkland Palace en (*inzet*) de weelderige 14de-eeuwse Royal Chapel ↓

Weetje

Nessiefans zouden jaarlijks zo'n £40 miljoen in de Schotse economie pompen.

De historische ruïnes van Urquhart Castle aan de oever van Loch Ness ↑

4

LOCH NESS EN THE GREAT GLEN

A C4 **📍** The Highlands **📍** Inverness **🚗** Inverness, Fort William **📞** 36 High St, Inverness; 01463-252401 **🌐** visitinvernesslochness.com

Eeuwen geleden ontstond The Great Glen uit een geologische kloof die Schotland van kust tot kust doorkliefd. Gletsjers verdiepten de geul en het resultaat is nu een lange vallei met steile bergen en diepe, donkere meren. Talloze kastelen en forten herinneren aan het strategische belang van het gebied en roepen een gevoel van nostalgie en intrige op. Het meest intrigerend is echter het legendarische monster dat Loch Ness bewoont – althans, zo gaat het verhaal.

Loch Ness

Loch Ness, bijna 230 m diep en 37 km lang, is het grootste water van Schotland. Geflankeerd door bergen, kasteel- en abdijruïnes en verschillende charmante dorpjes is Loch Ness zijn roem waardig. Jacobite Lake Cruises beginnen vanaf de noordelijke weg langs de oever.

Urquhart Castle

Urquhart Castle, schitterend gelegen aan de rand van Loch Ness, was ooit een van de grootste kastelen van Schotland. Er zijn nu alleen nog ruïnes van over, maar er staat nog wel een mooi torenhuis, en het uitzicht vanaf de top is de beklimming zeker waard. Het moderne bezoekerscentrum toont een scala aan middeleeuwse kunstvoorwerpen.

→ De Falls of Foyers storten met veel geraas in Loch Ness

HET MONSTER VAN LOCH NESS

'Nessie', voor het eerst gesignaleerd door St. Columa in de 6de eeuw, trok vooral aandacht door foto's uit rond 1930 (die later vervalst bleken). Sonar- en dna-onderzoeken tonen echter aan dat de aanwezigheid van een groot reptiel of vergelijkend wezen hoogst onwaarschijnlijk is: plesiosaurusen, enorme palingen, en te veel whisky worden dan vaak als verklaringen aangedragen. In het Loch Ness Centre zijn foto's en wetenschappelijke verklaringen.